

Høringsnotat - forslag til forskrift om fritidskort til barn og unge i Oslo

Det er et mål for byrådet i Oslo at alle barn og unge skal kunne delta i fritidsaktiviteter uavhengig av foreldrenes inntekt. Deltagelse i idretts-, kultur- og friluftaktiviteter fremmer inkludering, tilhørighet og fellesskap, og det skaper mestringsfølelse og livskvalitet blant barn og unge. Økt deltagelse i fritidsaktiviteter er derfor en viktig del av byrådets satsing på å redusere ungt utenforskap.

Bakgrunn

Hovedinnretningen for fritidskortet er beskrevet i byrådssak 55/25 Etablering av fritidskortordning for Oslo, som ble vedtatt i Oslo bystyre 11.06.25. Det skal etableres en behovsprøvd ordning som retter seg mot familier med lav til middels inntekt og som er basert på innhenting av inntektsopplysninger fra Skatteetaten.

I byrådssaken ble det varslet at byrådet vil komme tilbake til bystyret med en egen sak om forskrift for fritidskortet som blant annet angir vilkårene for tildeling av fritidskort. Vedlagte utkast til forskrift bygger på byrådssaken. Etter at byrådssaken ble behandlet er det avklart at skattemyndighetene vil kunne utlevere inntektsopplysninger med hjemmel i skatteforvaltningsloven § 3-3 (1), jf. skatteforvaltningsforskriften § 3-3-3 (2) bokstav a, forutsatt at tilskuddet til fritidsaktiviteter gis etter en kommunal forskrift som kommunen har kompetanse til å vedta med hjemmel i kommuneloven § 5-3.

Formålet med forskriften er å etablere en ordning for økonomisk støtte til fritidsaktiviteter for barn og unge. Det legges vekt på at fritidskortordningen er brukervennlig med lav brukerterskel, og at den er automatisert og krever minst mulig administrative ressurser, men også at den kommer målgruppen til gode og forvalter ressursene på en god måte.

Kommunens kompetanse og hjemmelsgrunnlag

Forskriften foreslås vedtatt med hjemmel i kommuneloven § 5-3. Kommunen har kompetanse til å fastsette forskrifter som gjelder forhold innenfor kommunens ansvarsområde. Dette inkluderer tiltak for å fremme folkehelse, sosial inkludering og forebygging av utenforskap, jf. folkehelseloven, sosialtjenesteloven og barnevernsloven. Folkehelseloven § 7 fastsetter at kommunen skal «iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer», og omfatter blant annet tiltak knyttet til oppvekst- og levekårsforhold. Etter forebyggingsbestemmelsen i sosialtjenesteloven § 12 har kommunen plikt til å «legge forholdene

til rette for å utvikle og styrke sosialt fellesskap og solidaritet i nærmiljøet». Videre fastsetter barnevernsloven § 15-1 at «Kommunen skal fremme gode oppvekstvilkår gjennom tiltak for å forebygge at barn og unge [...] utvikler atferdsproblemer».

Forskriften er et virkemiddel for å oppfylle disse pliktene. Videre gir skatteforvaltningsloven § 3-3 og tilhørende forskrift hjemmel for kommunen til å innhente nødvendige inntektsopplysninger fra Skatteetaten for å vurdere rett til støtte etter forskriften. Denne forskriften er derfor nødvendig for at kommunen skal kunne innhente inntektsopplysninger fra Skatteetaten.

Vurderinger og kommentarer til forskriften

Til forskriftens § 1 Formål

Forslaget til formål er basert på formålet som fremgår av byrådssaken.

I første punktum fremkommer målet om at barn og unge kan delta i fritidsaktiviteter uavhengig av forsørgernes inntekt.

I andre punktum fremkommer de positive virkningene som fritidskortet skal fremme, altså å bidra til fellesskap, inkludering, tilhørighet og god helse. Formålet med å forebygge utenforskap, dårlig helse, kriminalitet og rusutfordringer fremgår ikke direkte i forslagetts ordlyd, men vil følge av de positive effektene ved formålet. Det foreslås en slik «positiv» vinkling på formålet for å unngå stigmatisering av de som får fritidskort.

Til forskriftens § 2 Hva fritidskortet er

Bestemmelsen fastsetter at fritidskort er økonomisk støtte til fritidsaktiviteter, og at denne støtten gis ved at kommunen betaler støtten direkte til aktivitetstilbyder. Dette innebærer altså at det ikke skjer noen utbetalinger direkte til de som har fritidskort.

I bestemmelsens tredje punktum fastsettes det at satser for fritidskort fastsettes årlig i kommunens budsjett. Foreslått bestemmelse sier ikke noe om totalrammen for budsjettet som settes av til fritidskort. Planene er å innføre en ordning der satsene for lavinntektsfamilier settes høyere enn for mellominntektsfamilier. På bakgrunn av grenseverdiene som fremkommer i byrådssak 55/25 vil øvre grense for lavinntekt settes til 7 G og øvre grense for mellominntekt settes til 12 G.

Til forskriftens § 3 Hvilke utgifter dekkes av fritidskort

Bestemmelsen fastsetter hvilke utgifter som dekkes av fritidskortet.

Første ledd

Første ledd fastsetter at det er medlemsavgift og kursavgift det gis støtte til. Videre fastsetter bestemmelsen hvilke aktiviteter det gis støtte til. Bokstav a. til f. oppstiller kumulative krav som alle må være oppfylt for at fritidskortet kan brukes på aktivitetene.

Bokstav a. fastsetter at fritidskortet omfatter aktiviteter innen idrett, kultur eller friluftsliv.

Bokstav b. fastsetter at aktiviteten må gjennomføres i Oslo eller i barnets nærmiljø. «I barnets nærmiljø» er tatt med for å inkludere aktiviteter utenfor Oslo, forutsatt at aktiviteten ligger i barnets nærmiljø. Målet er å unngå at barn som bor ved kommunegrensen ikke kan delta på aktiviteter i nærmiljøet bare fordi aktiviteten geografisk skjer utenfor kommunegrensen. Siden formålet med fritidskort blant annet er å fremme fellesskap, inkludering og tilhørighet, er det viktig å innrette ordningen slik at det kan bidra til tilhørighet i nærmiljøet, og det er mer underordnet hvor aktivitetene foregår.

Bokstav c. fastsetter at aktiviteten må skje «jevnlig og ha en minimumsvarighet på 3 måneder»

Bokstav d. fastsetter at aktiviteten må være organisert med utpekte ledere eller instruktører.

Bokstav e. fastsetter at aktiviteten må være ikke-diskriminerende og åpen for alle i tråd med formålet.

Bokstav f: fastsetter at «aktiviteten må være organisert med ledere eller instruktører av en organisasjon som er godkjent av kommunen etter § 8 i denne forskriften».

Bestemmelsen foreslås ettersom formålet med forskriften er å bidra til inkludering og fellesskap. Det er da viktig at det gis støtte til aktiviteter som er åpen for alle og ikke-diskriminerende. Samtidig er vilkårene ikke ment å ekskludere eksempelvis:

- Kjønnssdelte fotballag
- Aktiviteter som forutsetter at man har deltatt på tidligere nivå (for eksempel dans på nivå 3, som vil forutsette at de allerede har deltatt på nivå 1 og 2
- Aktiviteter som forutsetter opptaksprøve

Formålet med *vilkåret «ikke-diskriminerende»* er å tydeliggjøre at fritidskortet må brukes til aktiviteter som ikke er i strid med likestillings- og diskrimineringsloven. Vilkåret «ikke-diskriminerende» er ment å anvendes i tråd med likestillings- og diskrimineringsloven. Hvis vilkåret skaper tvil i praksis vil det være hensiktsmessig å se hen til likestillings- og diskrimineringsloven, og hvilke forskjellsbehandlinger den gir lovlig adgang til. For eksempel skal ikke denne regelen hindre at fritidskortet kan brukes på deltakelse i svømmeundervisning for ett kjønn så lenge kjønnssdelte grupper er saklig begrunnet og i tråd med likestillings- og diskrimineringsloven.

Formålet med *vilkåret «åpen for alle»* er å sikre at fritidskortet ikke kan brukes på aktiviteter som ekskluderer barn fra å delta på grunn av språklig, religiøs eller etnisk tilhørighet, altså aktiviteter der det er en forutsetning at deltakere tilhører en bestemt religion, etnisitet eller språkgruppe. Hvis for eksempel undervisningen på et dansekurs foregår på et annet språk enn norsk, vil den etter sin karakter ikke være åpen for alle barn i Oslo, og vil ekskludere barn fra å delta og vil heller ikke bidra til formålet om inkludering og fellesskap i nærmiljøet der barnet bor. Slike kurs vil likevel ikke være i strid med likestillings- og diskrimineringsloven, med andre ord favner dette vilkåret videre enn «ikke-diskriminerende».

Andre ledd

Andre ledd viser hvilke utgifter og hvilke aktiviteter fritidskortet ikke kan brukes til.

Bokstav a. til c. fastslår at fritidskortet ikke kan dekke utgifter til utstyr, transport og enkeltstående arrangementer.

Bokstav d: fastslår at fritidskortet kan ikke brukes til å dekke medlemskap i treningssentre.

Bokstav e. fastslår at støtten ikke kan brukes til språkopplæring. Språkopplæring er en kulturell aktivitet, men språkopplæring, som for mange barn vil være språkopplæring i foreldrenes morsmål, vil ikke bidra til formålet om inkludering og fellesskap.

Bokstav f: fastslår at støtten ikke kan brukes til religiøse og politiske aktiviteter. Det foreslås at forskriften er tydelig på at det ikke gis støtte til dette for å unngå tvil og eventuelle klager på at religiøse eller politiske aktiviteter bør defineres som kulturelle aktiviteter. Regelen vil medføre at det ikke gis støtte til deltakelse i søndagsskole eller koranskole, eller i en politisk ungdomsorganisasjon. Det er selve aktiviteten som ikke kan være religiøs, altså ikke aktivitetstilbyderen.

Til forskriftens § 4 Hvem kan få fritidskortet

Bestemmelsen fastsetter vilkår for hvem som har rett på fritidskort.

Første ledd

Alder

Første ledd fastsetter at rett til fritidskort gjelder fra det året barnet fyller 8 år og varer til og med året barnet fyller 19 år.

Folkeregistrert i Oslo

§ 4 første ledd bokstav a. fastsetter et krav om at barnet er folkeregistrert i Oslo. Dette vilkåret er det ikke foreslått unntaksbestemmelser fra.

Inntektsgrense

§ 4 første ledd bokstav b første punktum fastsetter vilkår om at «forsørgernes samlede inntekter var lavere enn 12 G ved siste skatteoppgjør». Byrådet vil innføre en ordning der satsene for lavinntektsfamilier settes høyere enn for mellominntektsfamilier. Øvre grense for mellominntekt på 12 G og øvre grense for lavinntekt på 7 G er foreslått på bakgrunn av grenseverdiene som fremkommer av byrådssak 55/25 side 3.

Det er vurdert å foreslå en differensiert inntektsgrense avhengig av antall barn. Det foreslås imidlertid en felles inntektsgrense for alle søkere. Det skyldes at en differensiert inntektsgrense vil vanskeliggjøre automatisert saksbehandling. Det er risiko for at det genererer store kostnader til saksbehandling, som igjen kan redusere ressursene som kan brukes på

fritidskorttilskudd til barn. Samlet årsinntekt på 12 G utgjør i 2025-tall rundt 1,5 million, det vil si snittinntekt på 750 000 per forelder.

§ 4 første ledd bokstav b andre punktum fastsetter et unntak som sier at «Hvis inntekten er betydelig redusert etter siste skatteoppgjør, kan det søkes på grunnlag av gjeldende inntekt.». Bestemmelsen åpner for at man “kan” søke på grunnlag av gjeldende inntekt om inntekten er “betydelig redusert etter siste skatteoppgjør”. Dette kan være aktuelt om noen mister jobben eller på annen måte går ned i inntekt. Den foreslåtte formuleringen legger opp til at søkeren selv må be om, eventuelt krysse av for, at han eller hun søker om fritidskort på grunnlag av annet enn skatteoppgjør.

Andre ledd - forsørgerdefinisjon

§ 4 andre ledd definerer hva som menes med forsørger med henvisning til barneloven § 66. Barneloven fastsetter at det er «foreldrene» som har forsørgeransvar. Hvis begge foreldrene er døde, er det de som har fått foreldreansvar for barnet som er forsørger.

Dette vil innebærer at begge foreldrenes inntekt vil medregnes selv om bare en av dem har foreldreansvar.

Tredje ledd - definisjon av inntektsbegrepet

§ 4 tredje ledd defineres hva som menes med «inntekt» i bokstav b. Det foreslås samme inntektsbegrep som benyttes i forskrift om foreldrebetaling i barnehager. Forslag til definisjon av inntektsbegrepet benytter samme ordlyd som forskrift om foreldrebetaling i barnehager § 3d andre ledd.

Fjerde ledd - unntak når en forsørger ikke bidrar tilstrekkelig

§ 4 fjerde ledd fastsetter en unntaksbestemmelse fra regelen om at fritidskortet beregnes på grunnlag av forsørgerens samlede inntekt. Det fastsetter en unntaksregel for de tilfeller en av forsørgerne ikke bidrar tilstrekkelig til at barnet kan delta i fritidsaktiviteter. En slik unntakshjemmel er viktig fordi målet med forskriften er å sikre at barn får delta i aktivitet uavhengig av foreldrenes inntekt, og unntaket er viktig for å sikre en treffsikker ordning. I disse tilfellene vil fritidskort kun beregnes på grunnlag av inntekten til den forelderen som barnet bor sammen med.

Momenter som vil bli vurdert ved søknad om unntak er:

- Forelderens mening/subjektive erfaring.
- Hvorvidt barnet har delt bosted eller fast bosted hos den ene.
- Om Nav har fattet vedtak om barnebidrag.
- Hvor mye samvær barnet har med foreldrene.

Det antas også at det i hovedsak vil være de foreldrene som faktisk har behov for unntak som vil søke, og det vurderes at terskelen for å innvilge unntak skal være lav. Det viktigste hensynet er å ivareta barna og bidra til at de kan delta i fritidsaktiviteter.

Behovet for å søke om unntak fra hovedregelen om at begge forsørgernes inntekt beregnes, vil gjelde i de tilfeller forsørgerne til sammen har en årsinntekt på over 12 G. Det betyr at mange kan tildeles fritidskort selv om begge forsørgernes inntekt legges til grunn, til tross for at en av forsørgerne ikke bidrar. For denne gruppen er det ikke nødvendig å søke om unntak for å få tildelt fritidskort. Med andre ord får bestemmelsen en praktisk anvendelse kun i de tilfeller foreldrene samlede inntekt er over 12 G.

Femte ledd - forsørger ikke bor i Norge

Femte ledd fastsetter at hvis en av forsørgerne ikke bor i Norge og dermed ikke har inntekt som skattlegges i Norge, beregnes behov for fritidskort ut fra inntekten til den forsørgeren som bor i Norge.

Sjette ledd - fosterfamilie

Sjette ledd fastsetter at hvis barnet bor hos fosterforeldre, har barnet alltid rett til fritidskort.

Sjuende ledd - unntak i særlige tilfeller

Sjuende ledd fastsetter at kommunen "kan" tildele fritidskort uavhengig av forsørgernes samlede inntekt "ved særlige grunner", og hvor tildeling er "nødvendig for å fremme fellesskap, inkludering, tilhørighet og god helse", jf. formålsparagrafen.

Bestemmelsen er ment som en sikkerhetsventil som gjør at kommunen kan gjøre unntak fra inntektskravet når særlige grunner tilsier at barn bør delta i fritidsaktivitet. I disse tilfellene trenger ikke forsørgernes inntekt å kontrolleres.

Dette kan for eksempel være barn med tiltak fra barnevernet, der foreldrene har høy inntekt, men ikke ønsker å betale fritidsaktiviteter. Videre kan det for eksempel være utsatte ungdom som Salto eller Uteseksjonen jobber med, og der de vurderer at hvis ungdommen får delta i fritidsaktiviteter som kan fremme fellesskap, inkludering, tilhørighet eller god helse, men at andre grunner enn foreldrenes inntekt gjør at barnet ikke deltar.

Regelen fastsetter at kommunen ved slike vurderinger skal legge vekt på årsaken til at barnet ikke deltar i fritidsaktiviteten. Det kan for eksempel være i tilfeller hvor det foreligger en form for omsorgssvikt, eller hvor forholdet mellom barn og forsørgere er dårlig. Det vil eksempelvis ikke anses som god grunn at forsørgere ikke har eller tar seg tid til å følge opp barnet ved å kjøre eller følge barnet til aktiviteten. I disse tilfellene vil det ikke være en forutsetning at forsørgerne involveres i saksbehandlingsprosessen.

Ordlyden «nødvendig» i andre punktum tilsier at det ikke er tilstrekkelig at tildeling kan tenkes å være fordelaktig. Behovet må være helt tydelig.

I vurdering etter denne regelen vil det legges stor vekt på vurderingen fra ansatte i kommunen som jobber tett på barnet. Dette kan for eksempel være ansatte i barnevernet, i helsevesenet eller personer i oppsøkende arbeid. Kommunen må etablere gode rutiner for å sikre lik praksis og unngå forskjellsbehandling.

Til forskriftens § 5 Søknad om fritidskort

Bestemmelsen gir regler om hvem som kan søke.

Første punktum fastsetter at foreldrene, fosterforeldre og barn over 15 år kan søke.

Det foreslås at begge foreldrene kan søke uavhengig av barnets folkeregistrerte adresse. Et krav om at begge foreldrene søker sammen kan slå ekstra uheldig ut for barn som allerede har det utfordrende på grunn av konflikt mellom foreldre og/eller for barn som kun har kontakt med en forelder. Det må derimot sendes ut varsel om innhenting av opplysninger til den/de som ikke søker, jf. GDPR. Det foreslås også at barn som har fylt 15 år bør kunne søke om støtte selv, og et krav om at begge forsørgerne søker vil stenge for en slik mulighet.

Videre foreslås det at barn kan søke fra de er 15 år, ettersom 15 år er myndighetsalderen for å melde seg inn og ut av organisasjoner etter barneloven § 32. Det kan gjøre det lettere å søke fritidskort hvis barn kan søke selv fra de er 15 år, spesielt for barn som kvier seg for å be foreldre søke, det være seg fordi foreldrene har dårlig råd, mangler digital kompetanse eller ikke behersker godt norsk. Dette kan bidra til at ordningen blir mer treffsikker og når målgruppen. Hvis barnet søker selv, vil forsørgerne (eventuelt husholdningsmedlem) bli informert etter foreslåtte regel i § 7 femte ledd.

I andre punktum foreslås det at det fremkommer av forskriften at ansatte i Oslo kommune kan søke etter samtykke fra en forelder, fosterforelder eller barn over 15 år. Det vil være ansatte i bydelstjenestene som jobber oppsøkende mot barn og unge eller som er i nær kontakt med familier som har behov for støtte til barnas fritidsaktiviteter.

Til forskriftens § 6 Vedtak om fritidskort

Bestemmelsen gir regler om saksbehandling av fritidskort.

Første ledd

I første ledd opplyses det om at vedtak om tildeling eller avslag på fritidskort er et enkeltvedtak.

Andre ledd - automatisk vedtak

Andre ledd fastsetter at kommunen kan treffe vedtak om fritidskort ved automatisert saksbehandling av personopplysninger. Det er nødvendig for at Oslo kommune skal ha hjemmel til automatisert saksbehandling.

Videre opplyses det om at overprøving vil skje manuelt. Kommunens vurdering er at saksbehandlingen kan automatiseres, forutsatt at overprøvingen skjer manuelt.

Tredje ledd - regodkjenning

I tredje ledd åpnes det for at kommunen "kan" opprette og behandle ny søknad "automatisk" det påfølgende året. Denne bestemmelsen er nødvendig for at Oslo kommune skal ha hjemmel til å videreføre fritidskortet uten ny søknad. Dette er gunstig med tanke på effektiv ressursbruk og brukervennlighet.

Fjerde ledd

Fastsetter hvilke vurderinger etter § 4 som må saksbehandles manuelt.

Til forskriftens § 7 Innhenting og behandling av personopplysninger

Bestemmelsen gir regler for innhenting og behandling av personopplysninger.

Første ledd

Første ledd fastsetter at kommunen kan innhente personopplysninger som er nødvendige for å vurdere retten til fritidskort, jf. kravet i personopplysningsloven (GDPR) art. 6 nr. 1 bokstav e om at behandling må være "nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse eller utøve offentlig myndighet som den behandlingsansvarlige er pålagt". Det er vist til at man også kan innhente "særlige kategorier av personopplysninger", jf. personvernforordningen art. 9.

Kommunens vurdering er at kommunen har behandlingsgrunnlag etter personvernforordningen (GDPR) art. 6 nr. 1 bokstav e. Foreslått forskriftsbestemmelse utgjør supplerende rettsgrunnlag.

Andre, tredje og fjerde ledd

Andre, tredje og fjerde ledd fastsetter hvilke opplysninger som kan innhentes automatisk og hvilke som må leveres av søkeren. Kommunen mener det er ryddig at forskriften gir informasjon om hvilke opplysninger som kan innhentes fra skattemyndighetene og Folkeregisteret.

Femte ledd

Femte ledd informerer om at hvis det innhentes opplysninger, blir den opplysningen gjelder, opplyst om innhenting i tråd med personvernforordningen (GDPR). Her er det art. 13 og 14 som er aktuelle.

Til forskriftens § 8 Klage

Bestemmelsen fastsetter regler om klage. Det foreslås tre ukers klagefrist, samme regel som forvaltningsloven. Det foreslås at klagen sendes til bydelen, og at Oslo kommunes klagenemnd er klageinstans.

Til forskriftens § 9 Kontroll og sanksjoner ved bruk av fritidskort

Bestemmelsen gir regler om kontroll og sanksjoner. Første ledd fastsetter at fritidskortet kun kan benyttes til det barnet som har fått fritidskort, og at det må benyttes i tråd med reglene i § 3.

Andre ledd fastsetter at kommunen kan ta stikkprøver og kontrollere at kortet benyttes i tråd med forskriften. For å kontrollere at kortet benyttes i tråd med forskriften vil det være nødvendig å ta stikkprøver. En slik regel kan virke forebyggende for å unngå misbruk.

Tredje ledd fastsettes en regel om sanksjoner hvis det avdekkes misbruk. Det foreslås en kan-regel. Det innebærer at kommunen ikke må sanksjonere misbruk, men kan sanksjonere misbruk når vurderer at det er grunn for det. Det vil spesielt være aktuelt å anvende regelen hvis det avdekkes organisert misbruk, kortet benyttes til å betale fritidsaktiviteter for andre barn eller for aktiviteter som barnet reelt sett ikke har deltatt på.

Bestemmelsen åpner for utestengelse (inntil to år).

Til forskriftens § 10 Krav til aktivitetstilbydere

Bestemmelsen fastsetter krav til aktivitetstilbyderne, altså til de organisasjonene som tilbyr aktiviteter som fritidskortet kan dekke.

Første ledd

Første ledd fastsetter at fritidskortet kun kan benyttes til aktiviteter i regi av organisasjoner som oppfyller vilkårene i bestemmelsen. Organisasjoner inkluderer både ideelle og kommersielle virksomheter.

Vilkårene organisasjon må oppfylle fremgår av bokstav a til e.

Bokstav a til e oppstiller kumulative vilkår til organisasjonene.

Vilkår i bokstav a er i tråd med byrådets ønske om å gi støtte til aktiviteter innen idrett, kultur og friluftsliv.

Vilkår i bokstav b er at organisasjonen er registrert i Enhetsregisteret og avgrenser mot privatpersoner.

Vilkår i bokstav c vil bidra til å sikre at organisasjoner som tar del i ordningen, har en transparent og ryddig organisasjonsdrift og forsvarlig aktivitetsgjennomføring.

Vilkår i bokstav d har som formål å ivareta barn og unges sikkerhet og forebygge at barn blir utsatt for overgrep når de deltar i fritidsaktiviteter som kommunen gir støtte til. Det stilles derfor vilkår om at organisasjonene må innhente politiattest (barneomsorgsattest) fra alle aktivitetsledere. Med aktivitetsledere menes alle som har omsorg for, eller oppgaver knyttet til mindreårige i forbindelse med gjennomføring av fritidsaktiviteten.

Regler for hvem som kan få barneomsorgsattest følger av politiregisterforskriften kapittel 34, jf. politiregisterloven § 39. Noen av bestemmelsene i politiregisterforskriften er kan-bestemmelser, men rettsvirkningen av foreslått forskriftsbestemmelse i bokstav d er at organisasjonene må be om politiattest/barneomsorgsattest fra alle aktivitetsledere.

Personer som skal ha omsorg for eller oppgaver knyttet til mindreårige, kan søke om politiattest, såkalt barneomsorgsattest. Politiregisterforskriften kapittel 34 inneholder bestemmelser for hvem som kan søke om barneomsorgsattest utenom lovregulerte områder, det inkluderer personer som skal

- utføre oppgaver for frivillig organisasjon (§ 34-1)
- drive organisert treningsvirksomhet utenfor frivillige organisasjoner (§ 34-13)
- utføre oppgaver i kulturinstitusjoner (§ 34-16)
- utføre oppgaver for fritidsklubber eller i barne- og ungdomsleirer (§ 34-1)
- arbeide i leksehjelps- eller mentorordninger (§ 34-14)

Oversikten viser at de fleste organisasjoner som driver fritidsaktiviteter for barn, kan be om at aktivitetslederne innhenter politiattest. Personer som driver enkeltmannsforetak, vil ikke kunne få politiattest med mindre de omfattes av bestemmelsen i § 34-16. En kulturarbeider med enkeltmannsforetak som jobber for en kulturinstitusjon eller gir undervisning gjennom en frivillig organisasjon, vil kunne innhente politiattest. Målet er å sikre at fritidskortet kan benyttes til et bredt tilbud av aktiviteter. Siden alle frivillige organisasjoner, alle som driver treningsvirksomhet og alle kulturinstitusjoner vil kunne be aktivitetsledere fremskaffe barneomsorgsattest, vil ikke bestemmelsen utelukke noen typer aktiviteter.

Vilkår i bokstav e er at organisasjonen må drive i tråd med norsk lov. Innbyggere kan oppleve det som urimelig at organisasjoner som ikke følger norske lover, får delta i ordningen. Vilkåret er tatt med av informasjonshensyn og for å kunne følge opp foreslåtte sanksjonsregler i § 11.

Andre ledd

I andre ledd fastsetter at aktiviteter i regi av Kulturskolen er inkludert i ordningen. Kulturskolens aktiviteter har kursavgifter som er på nivå med andre fritidsaktiviteter, og som kan være en økonomisk barriere for deltagelse.

Tredje ledd

I tredje ledd er det presisert at godkjenning av aktivitetstilbydere ikke regnes som enkeltvedtak.

Til forskriftens § 11 Kontroll og sanksjoner av organisasjoner

Bestemmelsen gir kommunen adgang til å kontrollere at organisasjoner oppfyller vilkårene for registrering som aktivitetstilbyder som beskrevet i § 10, om aktivitetene fyller vilkårene som beskrevet i § 3, og om de er gjennomført.

For at kommunen skal kunne gjennomføre kontrollen, pålegger bestemmelsen organisasjonene en opplysnings- og medvirkningsplikt, og gir kommunen rett til innsyn i dokumentasjon som er nødvendig for å gjennomføre kontrollen. Denne vil anvendes i tråd med forvaltningslovens bestemmelse om saksforberedelse og klage ved pålegg om å gi opplysninger, § 14. Om organisasjonen ikke medvirker til kontrollen, vil det kunne regnes som misbruk.

Fjerde ledd fasetter at misbruk av ordningen kan føre til utestengelse som aktivitetstilbyder i inntil fem år, og støtte utbetalt som følge av registreringer i strid med § 3 eller § 10 kan kreves tilbakebetalt. Det fastsettes en kan-regel som kommunen kan anvende når de vurderer at det er grunnlag for å ilegge sanksjoner.

Registrering av organisasjoner er tillitsbasert. Kommunen vil ikke forhåndskontrollere om vilkårene oppfylles for å registrere organisasjonen og aktiviteter som fritidskortet kan benyttes til. Organisasjonene vil under registrering gi en egenerklæring om at de oppfyller vilkårene. Hvis etterkontroll avdekker at vilkårene ikke er oppfylt er det hensiktsmessig at kommunen kan benytte begge sanksjonstyper, avhengig av vilkårsbruddet og alvorligheten. Kommunen vurderer også at sanksjonsbestemmelsen kan ha preventiv virkning som bidrar til at organisasjonene i større grad oppfyller vilkårene.

Det vil for eksempel være aktuelt å anvende regelen hvis det avdekkes organisert misbruk, kortet benyttes til å betale fritidsaktiviteter som ikke gjennomføres, eller for barn som reelt sett ikke deltar.

Avgjørelser om ileggelse av sanksjoner skal følge reglene for enkeltvedtak i forvaltningsloven.

Høringsinnspill

Byrådsavdelingen for sosiale tjenester inviterer til innspill og kommentarer til alle bestemmelsene i forskriften.

Det ønskes spesielt innspill på bestemmelsen i § 3 *Hvilke utgifter dekkes av fritidskortet* om at fritidskortet kan dekke medlems- og kursavgifter til aktiviteter i Oslo eller barnets nærmiljø. «I barnets nærmiljø» er tatt med for å inkludere aktiviteter utenfor Oslo, forutsatt at aktiviteten ligger i barnets nærmiljø.

Videre ønskes det innspill på kravene som er satt til aktivitetstilbydere i § 10 *Krav til aktivitetstilbydere*, for eksempel om det bør være begrensninger knyttet til aktivitetstilbydere som ikke forholder seg til NIFs etiske retningslinjer, og om det bør være krav om å følge antidopingregelverk.

Forskrift om fritidskort for barn og unge i Oslo

Hjemmel: Fastsatt av bystyret (dato xx) med hjemmel i kommuneloven § 3-5, jf. Oslo kommunes årlige budsjettvedtak.

§ 1. Formål

Fritidskortet skal bidra til at barn og unge kan delta i fritidsaktiviteter uavhengig av forsørgernes inntekt. Målet er å fremme fellesskap, inkludering, tilhørighet og god helse gjennom deltakelse i idretts-, kultur- og friluftaktiviteter.

§ 2. Hva fritidskort er

Fritidskort er økonomisk støtte til fritidsaktiviteter. Kommunen utbetaler støtten direkte til aktivitetstilbydere. Satser fastsettes årlig i kommunens budsjett.

§ 3 Hvilke utgifter dekkes av fritidskort

Fritidskortet dekker medlemsavgift og kursavgift for fritidsaktiviteter som er:

- a. innen idrett, kultur eller friluftsliv
- b. i Oslo eller barnets nærmiljø
- c. jevnlig og har en varighet på minimum 3 måneder
- d. organisert med ledere eller instruktører
- e. ikke-diskriminerende og åpne for alle i tråd med formålet
- f. organisert av en organisasjon som er registrert hos kommunen og oppfyller vilkårene etter § 10 i denne forskriften.

Fritidskortet kan ikke brukes til å dekke utgifter til:

- a. utstyr
- b. transport
- c. enkeltstående arrangementer
- d. medlemsavgift på treningssentre
- e. språkopplæring
- f. religiøse og politiske aktiviteter.

§ 4. Hvem kan få fritidskort

Barn har rett til fritidskort fra det året barnet fyller 8 år til og med året barnet fyller 19 år, hvis:

- a. barnet er folkeregistrert i Oslo
- b. forsørgernes samlede inntekter var lavere enn 12G ved siste skatteoppgjør, jf. § 2 siste punktum. Hvis inntekten er betydelig redusert etter siste skatteoppgjør, kan det søkes på grunnlag av gjeldende inntekt.

Med forsørgere menes de som har forsørgerplikt for barnet etter barnelova § 66.

Med inntekter menes personinntekt etter skatteloven kapittel 12 og skattepliktig kapitalinntekt.

Hvis barnet bor sammen med én forsørger, og den andre forsørgeren ikke bidrar tilstrekkelig til at barnet kan delta i fritidsaktiviteter, kan støtten beregnes ut fra inntekten til den forsørgeren som barnet er folkeregistrert hos.

Hvis en av forsørgerne ikke har inntekt i Norge, beregnes støtten ut fra inntekten til den forsørgeren som bor i Norge.

Hvis barnet bor hos fosterforeldre, har barnet rett til fritidskort uavhengig av inntektskravet.

Ved særlige grunner kan kommunen tildele fritidskort uavhengig av om vilkåret i første ledd bokstav b er oppfylt. Det skal i vurderingen legges vekt på årsaken til at barnet ikke deltar i fritidsaktivitet, og om tildeling av fritidskort er nødvendig for å fremme fellesskap, inkludering, tilhørighet og god helse.

§ 5. Søknad om fritidskort

Foreldre, fosterforeldre eller barn over 15 år kan søke om fritidskort. Ansatte i Oslo kommune kan søke på vegne av barnet etter samtykke fra en forelder, fosterforelder eller barn over 15 år.

§ 6. Vedtak om fritidskort

Vedtak om tildeling eller avslag på fritidskort er enkeltvedtak etter forvaltningsloven.

Kommunen kan fatte vedtak om fritidskort ved automatisert saksbehandling av personopplysninger. Overprøving av vedtak behandles manuelt.

Når fritidskort er innvilget, kan Oslo kommune opprette og behandle ny søknad automatisk påfølgende år.

Søknader etter §§ 4 første ledd bokstav b andre punktum, 4 fjerde ledd og 4 sjuende ledd behandles manuelt.

§ 7. Innhenting og behandling av personopplysninger

Kommunen kan innhente og behandle personopplysninger som er nødvendige for å vurdere retten til fritidskort, inkludert personopplysninger nevnt i personvernforordningen artikkel 9.

Kommunen kan uten hinder av taushetsplikt hente inn personopplysninger fra skattemyndighetene og Folkeregisteret.

Kommunen kan blant annet hente inn følgende opplysninger automatisk:

- a. bostedsadresse, fødselsnummer, d-nummer, foreldre og andre nødvendige opplysninger om barnet og forsørgerne fra Folkeregisteret
- b. inntektsopplysninger om barnets forsørgere fra skattemyndighetene.

Kommunen kan innhente andre nødvendige opplysninger hvis avgiverorganets taushetsplikt ikke er til hinder for det. Øvrige opplysninger må leveres av søkeren.

Når kommunen innhenter opplysninger, blir den opplysningen gjelder opplyst om innhenting i tråd med personvernforordningen.

§ 8. Klage

Enkeltvedtak om fritidskort etter denne forskriften kan påklages etter reglene i forvaltningsloven kapittel VI.

Klagefrist er tre uker etter at melding om vedtaket er kommet fram til søkeren jf. forvaltningsloven § 29. Klagen sendes til den bydelen som har fattet vedtaket. Klageinstansen er Oslo kommunes klagenemnd.

§ 9. Kontroll og sanksjoner ved bruk av fritidskort

Fritidskortet kan bare brukes til det barnet som har fått fritidskort, og i tråd med reglene i § 3.

Kommunen kan ta stikkprøver for å kontrollere at kortet brukes i tråd med forskriften.

Misbruk kan føre til krav om utestengelse fra ordningen i inntil to år.

§ 10. Hvem kan registreres som aktivitetstilbyder

Fritidskortet kan bare brukes til fritidsaktiviteter i regi av organisasjoner som:

- a. tilbyr fritidsaktiviteter innen idrett, kultur eller friluftsliv for barn og unge
- b. er registrert i Enhetsregisteret
- c. kan legge frem årsregnskap og årsmelding som viser økonomisk grunnlag for fortsatt drift
- d. innhenter politiattest (barneomsorgsattest) fra alle aktivitetsledere, og
- e. driver i tråd med norske lover.

Fritidskortet kan også brukes til aktiviteter i regi av Kulturskolen.

Organisasjonene må registrere seg for å bruke ordningen. Registrering av aktivitetstilbydere regnes ikke som enkeltvedtak, og kan ikke påklages.

§ 11. Kontroll og sanksjoner av aktivitetstilbydere

Oslo kommune kan kontrollere om vilkårene for aktiviteter og organisasjoner i §§ 3 og 10 er oppfylte, om aktivitetene er gjennomført og om fritidskortet er benyttet i tråd med forskriften.

Kommunen kan kreve opplysninger og dokumentasjon som er nødvendig for å gjennomføre kontrollen. Aktivitetstilbyderne har plikt til å medvirke til kontrollen. Ved pålegg om å gi opplysninger gjelder reglene om saksforberedelse og klage i forvaltningsloven § 14.

Hvis vilkårene i §§ 3 og 10 ikke er oppfylt, tas aktivitetstilbyderen ut fra ordningen.

Ved misbruk av ordningen kan aktivitetstilbydere utestenges fra fritidskortordningen i inntil fem år, og mottatt betaling kan kreves tilbakebetalt. I slike tilfeller kan aktivitetstilbyder ikke kreve tilbakebetaling fra det enkelte barn eller deres foreldre.

§ 12. Endringer

Byrådet kan gjøre mindre endringer i denne forskriften.

§ 13. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra den tid byrådet bestemmer.